

ASSIGNATURES

Creació Tipogràfica

L'assignatura de creació Tipogràfica apropa a l'estudiant a l'estudi de la tipografia i el seu disseny.

BREU DESCRIPCIÓ

L'assignatura es divideix en dos blocs, una part teòrica i històrica, i una altra pràctica. S'ofereix una aproximació a la lletra i el seu disseny a partir del seu estudi evolutiu, sense oblidar la influència de les tecnologies emprades en la seva construcció al llarg de la història, i finalment s'introdueixen les tècniques i els recursos necessaris per a la seva creació mitjançant les eines digitals disponibles en l'actualitat.

OBJECTIUS FORMATIUS

Els objectius del primer bloc s'orienten inicialment cap al coneixement de l'arquitectura de la lletra i de la terminologia dels seus components estructurals, que han de permetre assimilar els continguts generals del curs, orientats cap a l'estudi històric de la forma de la lletra, des de les seves primeres manifestacions en les inscripcions sobre pedra, fins a les formes tipogràfiques actuals dissenyades en l'àmbit digital.

En el segon bloc, el curs es planteja com un taller en el que es treballa la creació de caràcters alfabètics des de diferents òptiques estructurals, sempre en funció de la seva aplicació final en l'entorn del disseny gràfic.

Aquesta assignatura s'imparteix en: Català

Les tutories es podran realitzar en: Català, Castellà i Anglès.

Codi

200676

Crèdits

5 ECTS

Curs

4

Semestre

1

Matèria

Continguts de l'assignatura

Bloc I.- Evolució històrica de la lletra tipogràfica

1. Introducció a la tipografia: anatomia i arquitectura de la lletra tipogràfica. La forma de la lletra i la seva terminologia. Famílies, fonts i estils.
2. La tecnologia tipogràfica. Estudi dels processos tecnològics que han permès al llarg de la història la creació de les lletres tipogràfiques. S'analitzen els mètodes i les tècniques que des de la invenció de la impremta, i al llarg de quatre segles, van permetre la fabricació de les lletres, així com els nous processos fruits de la mecanització i la posterior revolució digital.
3. L'escriptura i l'alfabet. Aproximació a les primeres manifestacions escrites i a la posterior aparició dels alfabetes. Influència de les tècniques d'escriptura i dels estris emprats en la forma i característiques de les lletres.
4. Història i evolució de les lletres majúscules i minúscules, des de les capitals epigràfiques de l'època clàssica fins a l'aparició de l'escriptura carolíngia, entesa com a origen i fonament del que coneixem actualment com a lletra tipogràfica.
5. De l'escriptura manual a l'escriptura tipogràfica. La invenció de la impremta i la influència de les formes cal·ligràfiques en la creació de les primers lletres tipogràfiques.
6. De la lletra gòtica a les romanes d'inspiració humanística. La romana antiga clàssica i la seva pervivència.
7. Les primeres respostes racionals envers la tradició clàssica d'inspiració cal·ligràfica i la seva evolució fins a l'aparició de les anomenades lletres d'estil modern.
8. Les lletres de la Revolució Industrial. L'aparició dels nous dissenys inspirats en els estils moderns adaptats a les noves necessitats socials: les lletres negretes, lineals, egípcies i de pal sec.
9. Reaccions envers els estils moderns del període industrial i la voluntat de retorn a les formes clàssiques: les lletres elzevirianes i les tipografies de les noves impremtes artesanals.
10. Mecanització i historicisme tipogràfic. La necessitat d'estudiar, entendre i recuperar els dissenys del passat per satisfer les necessitats dels nous sistemes d'impressió. La irrupció del dissenyador com a responsable de les formes de les lletres.
11. Avantguarda i tipografia. La participació dels artistes en la concepció de la lletra. La Nova

Tipografia.

12. L'adaptació de la tipografia a les noves tecnologies. La revolució digital i la influència dels dissenys de lletres del passat en la creació tipogràfica actual.

Bloc II - Introducció al disseny d'alfabets

El segon bloc és principalment pràctic, però conté una part teòrica que fonamenta el desenvolupament de la part pràctica:

Part teòrica

- ✕ Escriptura-Cal·ligrafia-*Lettering*-Tipografia. Relacions i divergències.
- ✕ L'Alfabet com a sistema. Introducció al disseny d'alfabets. Sistemes d'escriptura.
- ✕ Metodologies en la creació de tipografia: fase conceptual i documental.
- ✕ Metodologies en la creació de tipografia: fase d'exploració formal.
- ✕ Mètodes i processos de digitalització.
- ✕ Proporcions. Relacions formals. Macrotipografia - microtipografia
- ✕ Legibilitat i valor d'ús de la tipografia.
- ✕ Concepte de família tipogràfica.
- ✕ Mostra de lletra. Valors funcionals i expressius.

Part pràctica

Tota aquesta base teòrica, que s'exposa a classe de manera breu i complementaria, ha de servir per introduir a l'estudiant al disseny de tipografia, partint d'uns objectius d'utilitat pràctica, determinats prèviament.

El procés de creació tipogràfica parteix del dibuix i aplica metodologies pròpies del disseny tipogràfic per tal de desenvolupar una tipografia amb cadascun dels seus caràcters (caixa alta i baixa), xifres i signes bàsics de puntuació.

Per generar la tipografia digitalment es fa ús d'un programari especialitzat. Els coneixements d'aquest programari són introduïts breument i es donen els recursos per tal que l'estudiant pugui desenvolupar el seu treball de manera autònoma.

L'utilitat de la tipografia creada s'haurà d'explicar visualment, a través d'un llibre de mostres (*type specimen*) i amb aplicacions simulades o reals. S'acompanyarà d'una memòria explicativa del projecte.

Metodologia docent i activitats formatives

METODOLOGIA DOCENT

Les classes es desenvolupen en clau de taller, on l'alumne treballa seguint les pautes prèviament definides, amb el seguiment del professor. Els resultats s'exposen i es comenten regularment de manera col·lectiva per tal de destacar processos i resultats (o detectar possibles problemes de comprensió). S'aporten referències i recursos segons les necessitats, al marge dels recursos que ja es donen a través de l'aula virtual com a suport *online*.

Al llarg del semestre es fa un seguiment general del desenvolupament del projecte per mitjà d'entregues parcials i es fa un seguiment més personalitzat dels projectes en la fase més avançada del projecte.

Les competències d'aquesta part pràctica de l'assignatura seran avaluades mitjançant la presentació de projectes.

ACTIVITATS FORMATIVES

A l'assignatura es desenvolupa un únic projecte avaluable, malgrat les entregues parcials de control del procés influeixen en la nota final, entre un 10-20%.

Disseny d'una tipografia, a partir d'uns paràmetres prèviament establerts, amb la seva aplicació final en una mostra de lletra (*type specimen*) on s'han d'explicar les seves particularitats formals i funcionals, així com mostrar el procés de desenvolupament de manera visual i explícita. Per al desenvolupament del projecte s'establirà un mínim de caràcters a dissenyar, en caixa alta i baixa, les xifres i signes de puntuació. Es faran entregues parcials al llarg del procés de treball per tal de fer un millor seguiment del projecte.

Avaluació

SISTEMA D'AVALUACIÓ

Avaluació continuada

L'objectiu de l'avaluació continuada és que l'estudiant pugui conèixer el seu progrés acadèmic al llarg del seu procés formatiu per tal de permetre-li millorar-lo.

A partir de la segona matrícula, l'avaluació de l'assignatura podrà consistir, a decisió del professor, en una prova de síntesi, que permet l'avaluació dels resultats d'aprenentatge previstos en la guia docent de l'assignatura. En aquest cas, la qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de la prova de síntesi.

NORMATIVA GENERAL D'AVALUACIÓ

- ✘ Per considerar superada una assignatura, caldrà que s'obtingui una qualificació mínima de 5,0.
- ✘ Una vegada superada l'assignatura, aquesta no podran ser objecte d'una nova avaluació.
- ✘ Es considerarà "No Avaluable" (NA) l'estudiant que no hagi lliurat totes les evidències d'aprenentatge o no hagi assistit al 80% de les classes sense haver justificat les absències. En cas d'absència justificada, l'estudiant s'ha de posar en contacte amb el professor en el moment de la reincorporació per determinar la recuperació de les activitats a les quals no hagi assistit.
- ✘ En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

CRITERIS D'AVALUACIÓ

La qualificació final del curs es basarà en una avaluació continuada del treball de l'estudiant. El professor faran un seguiment de l'evolució i dels progressos de l'alumne mitjançant els treballs de curs, l'assistència i la participació a classe.

La nota final serà la mitjana dels dos blocs (teòric i pràctic), sempre i quan s'hagin aprovat amb una nota de 5.

L'assistència a classe és obligatòria. En tractar-se d'una assignatura de projectes, amb un calendari de lliuraments progressiu, és molt difícil adquirir els coneixements i realitzar les pràctiques sense un seguiment presencial de les classes. La falta d'assistència no justificada de més del 25% de les classes comporta un «no avaluable». En cas de que es pugui justificar la falta d'assistència l'alumne està obligat a notificar-ho al professor per tal d'acordar la forma més adequada de recuperar la temàtica i els exercicis duts a terme durant l'absència.

El lliurament s'ha de fer de manera presencial (entrega material física) i digital (a través de l'aula virtual). No s'acceptaran treballs lliurats fora de la data prevista.

No s'admeten plagis en la presentació dels projectes. El plagi serà castigat amb un suspens.

PROCÉS DE REVISIÓ

La revisió es pot sol·licitar al professorat corresponent i es realitzarà durant la setmana indicada al calendari lectiu.

La revisió solsament es podrà sol·licitar en cas que l'estudiant hagi complert amb tots els requisits d'assistència abans referenciats. És a dir, no s'admetrà la revisió de nota d'un estudiant que no hagi lliurat totes les evidències d'aprenentatge al llarg del curs o no hagi assistit al 80% de les classes sense haver justificat les absències.

PROCÉS DE REAVALUACIÓ

Normativa general

- ✗ No es contemplen sistemes de reavaluació en els casos de les pràctiques externes, els TFG, i les assignatures / activitats formatives que, pel seu caràcter eminentment pràctic, no ho permeten.
- ✗ Per participar a la reavaluació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues tercers parts de la qualificació total de l'assignatura o mòdul.

Normativa específica de l'assignatura

El procés de reavaluació d'un projecte únic com el que es proposa en aquesta assignatura és molt complicat de poder-lo repetir en el temps assignat pel període de reavaluació.

Tanmateix, en cas d'obtenir una qualificació de 4 es podrà pactar amb el professor de fer correccions al projecte ja presentat per tal de poder obtenir l'aprovat.

Bibliografia i enllaços web

Llibres de consulta

- ✕ Baines, Phil; Haslam, Andrew, *Tipografía: Forma, función y diseño*, Gustavo Gili, Barcelona, 2005.
- ✕ Bringhurst, Robert, *The elements of typographic style* (version 4.0), Hartley & Marks publishers, Vancouver, 2012.
- ✕ Bringhurst, Robert, *Los elementos del estilo tipográfico*, Librería/Fondo de Cultura Económica, Mèxic, 2008.
- ✕ Cheng, Karen, *Diseñar tipografía*, Jardín de Monos, Málaga, 2018.
- ✕ Friedel, Friederich et al., *Typo (When, Who, How)*, Editorial Könemann, Köln 1998.
- ✕ Frutiger, Adrian, *En torno a la tipografía*, Editorial Gustavo Gili, Barcelona, 2002.
- ✕ Henestrosa, Cristóbal et al., *Cómo crear tipografías. Del boceto a la pantalla*. Tipo-e, Madrid.
- ✕ Lawson, Alexander, *Anatomy of a Typeface*, David R. Godine, Boston, 1990.
- ✕ Loxley, Simon, *La historia secreta de las letras*, Campgràfic, Valencia.
- ✕ Noordzij, Gerrit, *El trazo. Teoría de la escritura*, Campgràfic, València, 2009.
- ✕ Pohlen, Joep, *Fuente de letras*, Taschen, 2011.
- ✕ Pujol, Josep M, "De William Morris a Stanley Morison", dins *Stanley Morison, Principios fundamentales de la tipografía*, Ediciones del Bronce, Barcelona, 1998, pp. 11-90.
- ✕ Rafaeli, Ari, *Book Typography*, The Oak Knoll / The British Library, New Castle / Londres, 2005.

Enllaços web

- ✕ <http://www.unostiposduros.com/>
- ✕ <http://typefoundry.blogspot.com.es/>
- ✕ https://www.typotheque.com/authors/peter_bilak
- ✕ <http://typedia.com>
- ✕ <http://typophile.com>
- ✕ <http://ilovetypography.com>
- ✕ <http://www.adobe.com/type/topics/>
- ✕ <http://diacritics.typo.cz/index.php?id=68>
- ✕ <http://www.decodeunicode.org>
- ✕ <http://www.atypi.org>
- ✕ <http://www.typerepublic.com>
- ✕ <http://www.letterjuice.com>

RECURSOS

Els recursos específics al programa es faciliten en el aula virtual de l'assignatura. Aquests recursos es componen d'articles on line, enllaços a d'altres pàgines web, tutorials de programari i altres llocs d'interés, a considerar al llarg del curs.

Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

- ✗ **CE1** Analitzar els objectes, comunicacions i espais habitables per a detectar-hi problemes de disseny, aportar solucions alternatives i avaluar la viabilitat social, tecnològica i econòmica.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ **CE1.1** Descriure les característiques pròpies d'un sector professional del disseny per a realitzar una anàlisi prèvia al desenvolupament d'un projecte

Competència

- ✗ **CE2** Avaluar usos i programar funcions orientats a la concepció i formalització de projectes de disseny.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ **CE2.1** Realitzar un programa d'usos i funcions conduent al desenvolupament d'un projecte a partir de les característiques pròpies d'un sector professional del disseny.

Competència

- ✗ **CE6** Demostrar conèixer i utilitzar amb criteris especialitzats l'arquitectura de la lletra i els diferents famílies tipogràfiques dels alfabetes llatins.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ **CE6.1** Usar els recursos tipogràfics i de maquetació de pàgina adaptats a funcions de lectura, comunicació i expressió del projecte. **CE6.2** Dominar l'arquitectura de la lletra i dissenyar alfabetes.

Competència

- ✗ **CE17** Exposar i raonar, de forma oral i escrita, els resultats i els processos de treball dels objectes de disseny propis.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ **CE17.1** Elaborar una memòria escrita del projecte i defensar-la oralment d'acord amb les convencions i les característiques específiques del sector del disseny al qual va dirigit.

Competència

- ✗ **CE19** Demostrar conèixer els mètodes d'investigació rellevants per a la projectació i la teoria, l'anàlisi i la crítica del disseny i de l'art.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ **CE19.1** Aplicar les metodologies de recerca i d'avaluació pròpies del sector professional del disseny al qual s'adreça el projecte.

Competència

- ✗ **CE21** Disposar de recursos i capacitats per a relacionar conceptes i llenguatges de diferents especialitats de disseny.

Resultats d'aprenentatge

- ✗ **CE21.1** Desenvolupar projectes de disseny integral que relacionin conceptes i procediments de diferents sectors professionals del disseny.
- ✗ **CE21.2** Treballar en equips interdisciplinaris dins de les diferents especialitats del disseny distribuint funcions a partir de les habilitats i interessos dels seus membres

Competències transversals

- ✗ **CT2** Elaborar informes professionals i treballs acadèmics.
- ✗ **CT3** Demostrar conèixer i utilitzar correctament les fonts documentals i la bibliografia necessària tant per a la projectació com per a l'anàlisi i crítica raonada del disseny.
- ✗ **CT7** Capacitat per a coordinar, dirigir i liderar grups de treball al voltant d'un projecte de disseny, o bé on el disseny ocupi un lloc rellevant.
- ✗ **CT9** Capacitat resolutiva i de presa de decisions.
- ✗ **CT10** Motivació per la qualitat, tant en els plantejaments conceptuals i argumentals, com en la resolució formal i en els detalls de l'acabat final d'un projecte de disseny.
- ✗ **CT11** Capacitat d'adaptació a l'entorn professional nacional i internacional i, en particular, als canvis tecnològics, socials i econòmics que es van produint.
- ✗ **CT12** Capacitat per a la integració i síntesi de coneixements adquirits en contextos i situacions diferents, amb flexibilitat i creativitat.
- ✗ **CT16** Demostrar que es posseeixen valors i principis deontològics propis de la professió.
- ✗ **CT19** Demostrar una disposició afectiva positiva envers els valors estètics i les qualitats formals de l'entorn material i visual.

[Inici](#)

[EINA](#)

[Grau de Disseny](#)

[Especialitats](#)

[Pla d'estudis](#)

[Assignatures](#)

[Accés](#)

[Mobilitat](#)

[Pràctiques](#)

[Beques](#)

[Informació acadèmica](#)

[Màsters i postgraus](#)

[Eina/Idea](#)

[Cursos d'estiu](#)

[Alumni](#)

[Empresa](#)

[Internacional](#)

[Projectes](#)

[Recerca](#)